

**Словотвірна категоризація семантики конфіксальних nomina loci
у сучасній українській мові**

У статті схарактеризовано семантико-словотвірні групи конфікасальних loci в сучасній українській мові, визначено основні словотвірні форманти, що слугують для утворення таких номенів.

Ключові слова: конфікс, nomina loci, категорія локативності, твірна основа, словотворчий формант, семантико-словотвірні групи.

In the article semantic semantic word-building groups of confixal nomina loci in the modern Ukrainian language are described, major word-building formants that serve for setting up such nomina are determined.

Key words: confix, , nomina loci, locative category, generation base, word-building formant, semantic word-building groups.

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки панівним підходом до вивчення мовних одиниць є функційний. Особливість функційної граматики полягає в тому, що за основу беруться семантичні категорії, функції мови (суб'єктивність, об'єктивність, модальність, темпоральність, умовність тощо), що об'єднують різнокореневі мовні одиниці (лексичні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні) й аналіз здійснюється переважно від «значення до форми», від «функції до засобів», тобто групування мовного матеріалу здійснюється на семантичній основі.

Однією з найважливіших і найскладніших категорій функційної граматики української мови, на думку О. Черемних, виступає функційно-семантична категорія локативності (лат. locus – місце) [15,131]. Важливість

цієї категорії полягає в тому, що просторові відношення відзначаються високою частотністю вживання (локативність входить у семантичну структуру речень різних типів – статальних, буттєвих тощо) й охоплюють різні координати предметів (обсяг, довжину, розміри й т. ін.), а також їхні динамічні характеристики, пов'язані з рухом у просторі, зокрема протяжність, – стверджує далі дослідниця) [Там само].

Простір і час, як відомо, вважають загальними формами буття матерії. Матерія не може існувати поза цими формами. Простір і час самі по собі, незалежно від матерії також не існують. Такі ознаки, як здатність об'єктів бути протяжними, посідати відповідне місце серед інших об'єктів, розташовуватися один щодо іншого, межувати з іншими об'єктами, є найзагальнішими ознаками простору. Простір органічно пов'язується з часом, і ця єдність виявляється в русі – способі існування матерії, який полягає в безперервній зміні всього, що є в об'єктивній дійсності. Позамовна категорія локативності знаходить своє відображення в мові. З лінгвістичного погляду вона кваліфікується як семантико-синтаксична категорія, що об'єднує всі різновиди просторового значення.

Специфіка категорії локативності виявляється в тому, що вона вміщує різні подійні сфери (позначення місцезнаходження предметів відносно якогось орієнтира, позначення місцезнаходження мовця, а також місце протікання події, ситуації, переміщення об'єктів), параметричні характеристики, особливості ландшафта тощо, які своєрідно відображаються в мові. Крім того, категорія локативності часто виконує текстотвірну функцію, виступаючи універсальним організуючим центром мовленнєвої діяльності, фіксуючи в мовленні просторові сутності світу. До *nomina loci* відносять також іменники, утворені від власних географічних назв, та найменування місць як частин тіла людини чи тварини [3, 22; 4, 37; 6; 7; 8; 10, 307-313].

Досліджуючи параметри словотвірної парадигматики локативів, З. Валюх зауважує: «Характерною особливістю субстантивної зони словотвірної парадигми локативних іменників є те, що більшість її членів – це префіксально-суфіксальні мутаційні деривати, які окреслюють місце в просторі»[1, 214]. На думку дослідниці, префіксально-суфіксальні іменники становлять два структурних різновиди дериватів. Перший постав унаслідок одночасного приєднання до твірної іменникової основи префікса і суфікса, які виступають як єдиний формант (конфікс) при творенні похідного. Його представляють похідні з конфіксами: **ви-...-ок** (*видолинок*), **пере-...-ок** (*перейрок*), **уз-...-ок** (*узлісок*). Деякі іменники утворюються за допомогою конфіксів, до складу яких уходять звукові варіанти суфікса -j-, пор.: **пере-...-j-** (*перелісся*), **уз-...-j-** (*узлісся*), **роз-...-j-** (*роздоріжжся*) та ін.; другий різновид префіксально-суфіксальних дериватів зі значенням місця, простору, території, на відміну від першого, охоплює похідні, що співвідносяться з прийменниково-іменниковими сполученнями, з якими підтримують виразні семантичні зв'язки (*бездоріжжся, заріччя, підлісся, підлісок, передмістя*) та ін.

Суть такого процесу на формально-граматичному рівні, на нашу думку, полягає у зрощенні прийменниково-відмінкової форми, під час якого прийменник набуває функції словотворчого префікса, що визначає параметр локалізації стосовно просторового орієнтира, роль якого виконує відмінкова форма, що стала кореневою морфемою деривата, а саме іменникове оформлення цього деривата виконує словотворчий суфікс. Це означає, що словотвірна категоризація локативної семантики похідних відбувається за допомогою префіксально-суфіксальної пари, або конфікса.

Конфіксальні утворення на позначення місця у сучасній українській мові були предметом дослідження С. Воропай [2], І. Іншакової [5], К. Качайло [7], О. Меркулової [9], О. Пелехати [10], Л. Стовбур [12] та ін. Конфіксальні потіпа іосі, співвідності з прийменниково-іменниковими сполуками, розглядалися фрагментарно у межах аналізу окремих конфіксальних

формантів (І. Іншакова, К. Качайло). Саме це і зумовлює **актуальність** наукової розвідки.

Значеннєву сутність цих іменників становлять такі ознаки, як «конкретність», «предметність», «локальність». Ядро їхньої семантичної структури формує сема «місце». Місце – це «простір земної поверхні, зайнятий або який може бути зайнятий ким-, чим-небудь. Це простір, де щонебудь розміщене, відбувається тощо. Це певна площина, спеціально влаштована для того, щоб на ній розміститися» [СУМ, т.4, с.751].

Отже, існує реально лише **місце чогось**. Без цього «чогось» простору як місця не існує.

В основу цих словотвірних типів покладено сполучення іменників, основа яких указує на просторову семантику, з прийменниками *без, за, між, перед, під, при* та різними суфіксами, зокрема формантом *-j-*, що в неоднакових звукових оточеннях набуває різного звукового вираження, під впливом суміжних звуків зазнає фонетичних змін – подовження, вживання апострофа тощо.

Саме це дає підстави вважати, що іменники, які постають на основі цього єдиного семантично-синтаксичного компонента, крім значення місцеперебування, виражають приховано відповідне значення локативного предиката, пор.: *Є за греблею → загребелля, є перед горою → передгір'я*.

Залежно від параметрів локалізації усі конфіксальні утворення, мотивовані прийменниково-іменниковими сполученнями, можна об'єднати в декілька основних семантико-словотвірних груп: «місцевість, простір, його частина, територія, що знаходиться за тим, що назване мотивувальним словом»; «місцевість, територія, що розташовані перед тим, на що вказує твірне слово»; «місце, територія, що розташовані поблизу від просторового орієнтира або прилягають до нього»; «місцевість розташована між двома однаковими просторовими орієнтирами»; «місце, територія, розташовані на тому, що назване мотивувальним словом»; «місце, територія, що розташовані

поверх чогось»; «місцевість, розташована нижче просторового орієнтира»; «місцевість, територія, що виникли внаслідок виконання дії, названої мотивувальним словом»; «те, що охоплює назване вивідним словом».

Першу групу становлять ті словотвірні типи, просторові префікси відприйменникового походження яких визначають місце, здебільшого простір, його частину, територію, тощо **за їхньою дистантною локалізацією** щодо просторового орієнтира по горизонталі. N.losі з формантом **за- ...ja** посідають помітне місце. Значна кількість локативів виступає географічними назвами, мотивованими як апелятивами, так і онімами, хоча не виключене творення їх лексико-семантичним способом. Вони вказують на розташування чогось **по той бік просторового орієнтира**. Наприклад, **загір'я** ← за гор(ою) – місцевість за горами: Передвечір'я, передвечір'я... Чи ти з *загір'я*, чи ти з *загір'я*? (Павло Усенко); **задвір'я** ← за двор(ом) – частина двора позаду будинку, хати. Наприклад: Полетіло біле пір'я. Я спочатку остовпів, Потім – миттю на задвір'я Рятувати голубів (Д.Білоус); **забугор'я** ← за бугр(ом) – місцина, територія, простір, країни, що знаходяться «за бугром» (за межами, за кордоном держави). Напр.: А закордонні «екологічно чисті» зілля – теж не фунт родзинок: на прикладі того ж «гербалайфу» ми давно вже переконалися, що із «*забугор'я*» ніхто не забезпечуватиме нас якісними споживчими товарами (ПіК, 2/04, с.26): **задуп'я** ← за дуп(ою) – умовна назва місця (території, простору) за «дупою»: Зрештою, я сам обрав сидіти в українському задуп'ї, як Стасюк – у польському (Книжник, 2/07,с.6); **затилля** – задня частина, тильний бік чого-небудь: Поки старий сумує на балконі в *затиллі* будинку, перед фасадом його...відбуваються жвавi і шумні сценки (І. Волошин); **заворіття** – місце за воротами; **загребелля** – місце, ділянка і т.ін. за греблею; **заокеання** – територія за океаном; **застілля** – місце за столом, пор. значення цього слова в XVII ст. – «дія, що відбувається за

тим, що позначається мотивувальним словом: застол, (за столомъ); **захмар'я** – простір над хмарами; шари стратосфери: **Забайкалля, Заполяр'я, Заверб'я, Залісся, Запоріжжя.**

Поодинокі номени зі значенням «розташований за тим, що позначене мотивувальним словом» творяться за допомогою конфікса **за-...-ок** – **задвірок** – частина двору позад будинку, хати: Князь звелів Юркові жити коло палацу в гарному домі, а Уласові дали невелику хатинку на *задвірку*, де були збудовані стайні, та псарні, та свинюшники (І. Нечуй-Левицький); **зашийок** – задня частина шиї у людини і тварини: Вона сміливо наблизилася до вовчуків, схопила міцнішого за зашийок, попестила його, як цуцика, по шорсткій спині (Зінаїда Тулуб).

Місце, територію, що розташована **перед тим**, на що вказує твірне слово, тобто передуючи такому просторовому орієнтиру, позначають деривати з формантом **перед-...-ја**. Наприклад, **передухіддя** – частина приміщення перед входом до квартири, кімнат; коридор: У цей момент розчинилося одночасно ще троє дверей у *передухідді*, і я побачив у них (вже вийшов до коридорця) троє почвар увіч жіночої породи: в нічних сорочках і з розпатланим волоссям (Вал. Шевчук); **передмістя** – житловий район, що прилягає до міста, знаходиться перед містом: Тепер тут місто, а колись було тут *передмістя*, схоже на село (Л. Забашта); **передгір'я** – місцевість, що знаходиться перед горами: Вони дійшли до краю величезного лісового масиву. Тут гори сходами спадали поволі у *передгір'я* (В. Петльований); **переддвер'я** – місце перед дверима, перед входом куди-небудь (місце, місцевість, розташовані безпосередньо перед чим-небудь, біля чого-небудь): Перед ним простерлись його рідні руїни. Це були мертві *переддвер'я* Києва – стерті з лиця землі Бровари, Дарниця, Слобідка, Вигурівщина, випалений Труханів острів (О. Довженко); **перехрестя** – місце, де перехрещуються дороги, стежки, утворюючи хрест; **перелісся** – галявина між ділянками лісу.

Формант **перед-...ів'я** вичленовується в похідному *передмостів'я* – місце перед мостом, в'їзд на міст [10, 139].

Іменники на позначення місця, території, що **безпосередньо прилягає до того**, що назване вивідним словом. Творються вони за допомогою просторових конфіксів контактної локалізації **при--...-ја, над--...-ја**, кожен із яких передає це інваріантне локативне значення з певним семантичним відтінком.

Типовим спеціалізованим засобом вираження контактної локалізації з просторовим орієнтиром є префікс *при-*, що утворює два конфікси – із суфіксом *-/j/-* та – *ок*, які мають своє лексико-семантичне коло твірних іменників. Наприклад, **примайдання** – простір, територія при майдані: Акція почалася з вулиці Банкової, під Адміністрацією Президента, а потім вона кочувала різними «гарячими» точками Майдану і *Примайдання* (<http://artvertep.dp.ua.08.07.07>); **Причервономор'я** ← при Червон(ому) мор(і) – географічна територія при Червоному морі: У нас ніяк не відступає злюка – зима, а в єгипетському «*Причервономор'ї*» панує лагідне літо (<http://www.wz.lviv.ua.01.03.07>); **прибережжя** – місце біля, поблизу берега: Пахло свіжістю води, молодими травами *прибережжя* і бруньками столітніх груш (П. Загребельний); **Приамур'я**; **привілля** – вільний простір; **прикордоння** – територія, розташована біля (вздовж) кордону; **приозер'я** – місцевість біля озера; **прияр'я** – місцевість біля або поблизу яру; **Приазов'я** – територія біля Азова; **Причорномор'я** – територія, прилегла до Чорного моря. Сюди ж віднесемо і номен **приголів'я** – місце на постелі, куди лягають головою.

Іменники з просторовим орієнтиром утворюються за допомогою конфікса **при-...-ок**: **прибалок** – місце біля, поблизу балки : – Отут у *прибалку* братимеш... Не зважай на стрілянину гарматну, бери льон (І. Ле); *прикомірок* – маленьке приміщення, кімнатка, прибудована до хати, або до комори: Мар'я лягла в коморі, Христа – в *прикомірку* (П. Мирний)

Словотвірний тип із конфіксом **при-.../j/-** у межах невеликої кількості локативів синонімічний словотвірному типові з конфіксом **над...-/j/-**, для якого характерне значення просторової локалізації по вертикалі, пор. *прибережжя* і *надбережжя*, *Придністров'я* і *Наддністров'я*, *Придніпров'я* і *Наддніпров'я* [13, с. 292-293].

У сучасній українській мові найменування місцевості, розташованої **між об'єктами**, позначуваними вивідним словом, репрезентовані небагатьма дериватами, до структури яких входять афікси *між-* (*межи-*) *поміж-* (*помежи-*), *серед-*, що є нейтральними щодо параметрів горизонтальної і вертикальної локалізації. Ці префікси вказують на місце між двома однаковими просторовими орієнтирами. Напр.: **міжгір'я** – місце, простір між горами: Вітер віє в **міжгір'я**, напоений дроком і полином (М. Коцюбинський); **міжбрів'я** – місце між бровами: Насміхаються карі виразні на білому виду очі парубка, а в *міжбрів'ї* тремтить навісна, як човник складка (М. Стельмах); **міждоріжжя** – місце, смуга між дорогами: І так ідуть [Михайло й Інна] по вузькому трав'янистому *міждоріжжі*, обрізаному з двох боків втиснутими коліями (М. Стельмах); **міжряддя** – площа між рядами посаджених або посіяних рослин: Білий хвостик його [зайця] проворно мелькав ген – ген в глибині довгого...коридора *міжряддя* (І. Рябокляч); **межигір'я** – те саме, що міжгір'я: З високої полонини долітають звуки трембіт і линуть над *межигір'ями* й ущелинами (І. Цюпа); **межиріччя** – простір місцевість між двома річками: Усе хотіла [Оксана], щоб я переїхав на Полісся, де біля *межиріччя* і лісу зросла вона (М. Стельмах).

Префікс (прийменник) *поміж* (*помежи*) уживається з род., знах. й оруд. відмінками, позначаючи просторове розташування предмета або вказівку на те, що щось знаходиться посередині чого-небудь. Напр.: **поміжзуб'я** ← *поміж* *зуб(ами)* – місце (простір) *поміж* *зубами*: Крізь кінський череп вже піднявся верес, А в *поміжзуб'ї* *зуб* точив свій змії... Така собі – гадючка недоросла. Та ба, прогризла навіть сап'янця (Б. Чіп).

Синонімічними до аналізованих є утворення з компонентом *серед-*: **середгір'я**, рідко – те саме, що *міжгір'я*: Темні хмари котитимуться небом, не зупиняючися над закинутим у *середгір'я* селом (Г. Хоткевич); **середмістя** – центральні частина міста; **середохрестя** – **роздоріжжя** – два бруски, дві планки і т.ін., з'єднані навхрест; **середостіння** – частина грудної порожнини людини та ряду хребетних тварин, у якої розташоване серце, бронхи, стравохід і т.ін.

Виступаючи твірними для лексем з локативним значенням, афікси *між-* (*межи-*), *поміж-* (*помежи-*), *серед-* за своєю семантикою нічим не відрізняються.

Словотвірний тип із конфіксом *по-...-/j/* вказує на місце, територію, **розташовані на тому, поблизу чогось, або прилягаються до чогось**, що назване мотивувальним словом: **подвір'я** ← *двір* – обнесена огорожею або обточена будівлями ділянка землі коло хати, дому й т. ін., двір, обійстя, дворище, надвір'я: Ходить він по *подвір'ю*, никає, то в садок подається, постоїть під деревом і знов у двір (М. Коцюбинський). Утворення з аналізованим словотвірним формантом указують також на те, що місце, переважно місцевість, територія тощо розташовані вповодж просторового орієнтира, до якого вони прилягають, пор.: **побережжя, пограниччя, помор'я, пониззя, поріччя, Подніпров'я, Подністров'я**. Напр.: Піна б'ється в *побережжя*...Вітерець із моря віє...(А. Кримський); З *пониззя* Дніпра долинув басистий гудок пароплава (С. Скляренко); А чутка... прогула долинами та *поріччям*, наче її вітер розніс (А. Свидницький).

Спільнокореневі *nomina loci* з префіксальними компонентами *при-*, *над-*, *по-* функціонують як семантичні синоніми, відрізняючись значенневими відтінками: *прибережжя* – *надбережжя* – *побережжя*; *Придністров'я* – *Наддністров'я* – *Подністров'я*; *Придніпров'я* – *Наддніпров'я* – *Подніпров'я*. Напр.: Від *прибережжя* запахло солонкувато-кислим намулом і лускою (М. Стельмах); Весна кримського *надбережжя* огорнула його старе тіло, мов соки землі вливалися в душу (Ю. Яновський); Пейзажі змінювалися по

долинах, сопках і узгір'ях легендарного Примор'я, один від другого глухіший і таємничіший. Немає нічого в світі схожого на це *побережжя* (О. Довженко).

Невелику групу формують п. Іосі зі значенням «те, що перебуває або призначене знаходитися на тому, що називає вивідне слово» за допомогою форманта **над-...-ја: нагір'я** – гірська територія, для якої характерне поєднання плоскогір'їв з гірськими хребтами. Особливістю словотвірного типу з конфіксатом **уз- ...-/j/-** є те, що цей словотвірний формант утворює п.Іосі зі значенням «щось, розміщене або призначене розміщуватися поблизу, вище, або вздовж того, що назване вивідним словом»: **узгір'я(взгір'я), узбережжя, узбіччя, узвишшя, узголів'я(узголов'я) узлісся (узлісок), узмор'я**. Наприклад: Здалека над могилою новою, Що Канівське *узгір'я* заступила, Полянською схилюся головою: Преславна будь, Тарасова могило! (М. Зеров); На *взгір'ї* видно було Богуслав, засипаний золотим тихим світом сонця (І. Нечуй-Левицький); Зі степу знову долітали сумні квиління чайки, та на *узбережжі* пищали кулики (Г. Епик); Хоча була й північ, спати не хотілось. І він рушив від вагончика *узбіччям* шляху в степ, щоб, віддатися його тиші (І. Цюпа); Всміхається з *узвишшя* дітям Кобзар, мов світоч над Дніпром (М. Терещенко); Покотом сплять половчани, Ніч – і мов криниця без дна... Клонить обличчя кохане До *узголів'я* жона (М. Рильський); Він сягнув рукою на нічний столик, що стояв біля *узголов'я* його ліжка (І. Франко); Вранці полк вийшов на відкрите *узлісся* і, вражений, зупинився в німому зачаруванні: далеко на горах уже видно було їм золотoverхий Київ (О. Гончар); – Михайлику, гов-гов! – пролунав із лісу голос. – А хто там вигукується? – голосно питаються в діброви і поглядом обнишпорюю *узлісок* (М. Стельмах); Мружиться дівчина від яскравого сонця, бачить, як миготять на *узмор'ї* дельфіни, наче чорні камені-кругляки (Зінаїда Тулуб).

Nomina Іосі із вказівкою на розташування чогось, над тим, біля того, що називає вивідне слово, тобто, **поверх** чогось утворюються за допомогою

форманта **над--...-ја: надбрів'я** – частина лоба над бровами – Примружить старий очі від сонця, поставить долоню біля *надбрів'я* і, позираючи на сині Карпати, тихо веде далі: – Радуйся моє серце, коли я читаю листи від своїх синів (В. Кучер); **надпліччя** – частина тіла, що міститься вище плечей, між плечима і шиєю: Від плечового суглоба [Орлюка] гангрена поплазувала вже через **надпліччя** до шиї (О. Довженко); Це був невисокий світло-русий чоловік з клиноподібною борідкою і зарано лисіючим **надлоб'ям** (Ф. Бурлака); Година й негода часто міняються в **надмор'ї** (Л. Дмитерко); Теплий вересень гнав **надріччям** легкі туманці (Із газети); Ти [народ] завойовуєш **надхмар'я**, Вогонь ти крешеш із води, Виховуєш у Заполяр'ї Землі південної плоди (М. Рильський).

Назви місця, місцевості, розташованої **під тим** (нижче від просторового орієнтира), що позначене вивідним словом, деривовані за допомогою конфіксів **під-.../j/-** та **під-...-ок: підгір'я** – місце біля підніжжя гори: Біжи – лийся [струмочок] з *підгір'я* на ті любі поділля, Що степами розляглись, Понад морем простяглись (П. Куліш); **підзор'я** – місце, простір під зорями: Хилиться в осінь вода Хвильного Чорного Моря. І до сивин припада Сіль молодого *підзор'я*. (А. Гризун); **підпуззя** – частина тіла під пузом: Її зайчик-пупсик-котик-мусі-пусік-колюсік з'їсть половину з півлітрою чаю, трохи послабить десь у *підпуззі* ремінь і поповзе равликом (без черешні) у спальню або ж до сусіда (М. Козиренко); **підпіччя** – місце під піччю: – Не підходь! – пролунав відчайдушний крик з *підпіччя*, після чого знов зацокотів кулемет (О. Довженко); **підхмар'я** – місце під хмарами: За високою стрункою дзвіницею...десь у білому *підхмар'ї* зникають лебеді (М. Стельмах); **підгірок** – те саме, що *підгір'я*; **підпічок** – те саме, що *підпіччя*: Коли переїжджали на квартиру, бабуся взяла старий личак на довгій волоці, закинула його в *підпічок* і, присівши напочіпки, почала викликати домовика (М. Горький).

Номен *пасіка* ← (sēkti) – викорчувана ділянка лісу, призначена для розведення бджіл, позначає місце, територію, що **виникли внаслідок виконання дії**, названої вивідним словом.

Локативи з загальним лексико-словотвірним значенням «**те, що охоплює назване вивідним словом**» репрезентовані назвами частин тіла. Вони творяться за допомогою конфіксів **о- ...-/j/-**, **об-...-/j/**: **огруддя** – Він [лікар] потис *огруддя*. Зробив інші маніпуляції, щоб стимулювати дихання (Ю. Смолич); **облисся** ← *лис – ин(а) –усе*, що навколо лисини: Обличчя його переходило в *облисся* й було стражденне і зле водночас. Зіштовхнувши себе з метром, я чемненько привітався (О. Стусенко); **обличчя** – передня частина голови людини. Ця група номенів, зауважує С.Воропай, поповнюється й новими, уживаними здебільшого в розмовному стилі, утвореннями: **олегення** – плевра; **озаддя** – нижня частина спини, попереk; **осердя** – замкнене утворення навколо серця; **очерев'я** – черевна порожнина; **онев'я** – те, що знаходиться навколо нерва; **окістя** – зовнішня сполучно-тканинна оболонка кістки.

З'являються також і новотвори на позначення місця, території, яка охоплює те, що назване вивідним словом: **оземля** – ґрунт; **обніжжя** – підніжжя, **опілля** – широке поле в оточенні лісів; **осереддя** – місце зосередження чого-небудь; **середина**; **осоння** – незатінене місце, що освітлюється та обігрівається сонцем.

Крім того, зафіксована незначна кількість п. Іосі з іншими конфіксальними формантами: **розпуття** – перехрестя двох або кількох доріг; **роздоріжжя** – місце, звідки розходяться або куди сходяться дві чи кілька доріг, розпуття; **роздолля** – вільний широкий простір; **широчінь**; **відлюддя** – місце, де немає людей; **відсоння** – місце, простір і т.ін., добре освітлювані сонцем ← сонце, з апокопою – ц(е); **черезсмужжя** – розташування земель одного господарства впереміж із чужими угіддями; **своєрідне розташування, чергування різних полів, ділянок і т.ін.**

Аналізований фактичний матеріал дає підстави стверджувати, що п.іосі, мотивовані прийменниково-іменниковими сполуками, є продуктивними у словотвірній системі сучасної української мови і різноманітними за своєю семантикою.

Література

1. Валюх З.О. Словотвірна парадигматика іменника в українській мові. – К. – Полтава: АСМІ, 2005. – 356 с.
2. Воропай С.В. Конфіксальні поміна іосі в сучасній українській мові // Філологічні науки. – Суми: СДП, 1998. – С.8-18.
3. Вступ до порівняльного вивчення слов'янських мов / За ред. О.С. Мельничука. – К.: Наукова думка, 1966. – 595 с.
4. Гумецька Л.Л. Нарис словотвірної системи української актової мови XIV-XV ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – 298 с.
5. Іншакова І.О. Розвиток іменникової конфіксації в історії української мови (структури на -ник): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – Кривий Ріг, 1996. – 193 с.
6. Карпенко Ю.О. Походження назви Україна – загальної і власної // Ономастика та етимологія: Збірник наукових праць на честь 65-річчя Ірини Михайлівни Железняк. – К., 1997. – С.81-89.

7. Качайло К.А. Динаміка розвитку іменникової конфіксації в українській мові (структури з другим компонентом *-ок*): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – Кривий Ріг, 1997. – 203 с.
8. Ковалик І.І. Вчення про словотвір (словотворчі частини слова). – Львів, 1958. – 77 с.
9. Меркулова О. Конфіксальні *nomina loci* в українській мові XI-XVIII століть // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. – Випуск XV-XVIII. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – С.270.-274.
10. Нариси з історії українського словотворення (іменникові конфікси) / П.І. Білоусенко, І.О. Іншакова, К.А. Качайло, О.В. Меркулова, Л.М. Стовбур. – Запоріжжя – Кривий Ріг: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2010. – 480 с.
11. Пелехата О. Проблема категорії *nomina loci* в слов'янському мовознавстві // Актуальні проблеми українського словотвору: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 95-річчю від дня народження проф. І.І.Ковалика. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – С.307-313.
12. Словник української мови. В 11 т. – К.: Наукова думка. – Т. I-XI. – 1970-1980. – С.751.
13. Словотвір сучасної української літературної мови / За ред. М.А.Жовтобрюха. – К.: Наукова думка, 1979. – 405 с.
14. Стовбур Л.М. Еволюція конфіксальної деривації іменника (форманти з матеріально не вираженим другим компонентом): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – Запоріжжя, 2004. – 215 с.
15. Черемних О. Статус функціонально-семантичної категорії локативності в сучасній українській мові // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Випуск 5 / Укл.: А. Загнітко (наук. ред..) та ін. – Донецьк: ДонДУ, 1999. – С. 131-137.